

forum for
natur og
friluftsliv
nordland

Fauske 15.05.2017

Vega kommune.
Gladstad, 8980 Vega
postkasse@vega.kommune.no

Andre gangs høring Kystplan Helgeland Vega kommune

Viser til Vega kommunes høringsbrev av 22.03.2017. Offentlig ettersyn/høring andre gang av Kystplan Helgeland Vega.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Kort om Kystplan Helgeland

Kystplan Helgeland 2016 – 2020 (KPH) er en interkommunal plan etter plan- og bygningsloven (PBL) for sjøarealene på Helgeland og omfatter 13 kystkommuner. KPH har felles planprogram, utredninger og kunnskapsgrunnlag, felles sømløst plankart med bestemmelser og retningslinjer, felles planbeskrivelse med konsekvensutredning danner dette grunnlaget for juridisk bindende arealplaner i sjø. Den enkelte kommune sine kommunestyre gjør egne vedtak for egne sjøarealer. KPH er en kommunedelplan for kommunenes sjøarealer og kan inngå i den respektive kommuneplanens arealdel, heter det i planforslaget.

FNF Nordlands (FNF) har følgende innspill til høringen:

FNF må i første omgang vise til vår uttalelse til planforslaget i 2016. Det skal foreligge en redegjørelse av hvordan uttalelsen er vurdert av kommunen, men vi kan ikke se at Vega kommune har besvart flere av våre merknader. Vi ber om at disse blir besvart slik Plan- og bygningsloven foreskriver. Uttalelsen vedlegges.

Etter FNFs syn gir store flerbruksområder med akvakulturformål en dårlig arealavklaring for bruken av sjøområdene og kommunene har heller ikke særlig styring over arealbruken. Vi viser igjen til veileder T-1491 til kommunens arealdel er bl.a. følgende sagt om akvakultur opp mot andre interesser:

« (...) Akvakultur kan inngå i dette flerbruksformålet der det er hensiktsmessig, men akvakultur representerer i motsetning til de øvrige formålene her stort sett en eksklusiv bruk. Man bør derfor være tilbakeholden med å inkludere områder for akvakultur i områder for allmenn flerbruk. Dersom akvakultur inngår i flerbruksformålet oppnås liten styring og

interesseavklaring, noe som kan tale for å avsette områder for akvakultur som egne akvakulturområder.»

Akvakultur skal da ikke tillates og bør derfor ikke ligge inne som en flerbruksmulighet.

FNF mener rådmannens innstilling på god vei imøtekommer innsigelser og negative innspill til flerbruksområder med akvakulturformål. I rådmannens innstilling heter det at: *«Kommunen tar ut alle akvakultur (A) områder og A-er som del av flerbruksområder i Kystplan Helgeland Vega.. med unntak av eksisterende anlegg og omsøkte A-anlegg i Hysvær (A18) og Sølåsundet/Måsskjæret (A17).. Kommunen forutsetter at disse A17 og A18 -områdene avklares med bakgrunn i ny/tillegg KU, og at denne delen av innsigelse trekkes. Kommunen legger stor vekt på at disse anleggene kan etableres selv om forhold til verdensarv ikke er avklart.»*

I behandlingen i Vega formannskap - 09.02.2017 ble teksten enstemmig vedtatt med følgende endring(tilleggsforslag): *«Alle akvakultur (A) områder og A-er som del av flerbruksområder i Kystplan Helgeland Vega med unntak av eksisterende anlegg og omsøkte A-anlegg i Hysvær (A18) og Sølåsundet/Måsskjæret (A17) med bakgrunn i innsigelse fra Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune, utredes nærmere for aktivitet innen fremtidens akvakultur/marine næring.»*

FNF mener at det er feil at det foreslås et unntak av de omsøkte områdene i Hysvær (A18) og Sølåsundet/Måsskjæret (A17).

Området/lokaliteten Sølåsundet/Måsskjæret (A17) ligger inne i verdensarvområdet. I tillegg er det nært grunne områder med øyer, holmer og skjær og nært gyteområder for kysttorsk en større kamskjellforekomst. Det er kartlagt og verdisatt viktige friluftslivsområder med attraktive skjærgårder for padlere. Tiltaket vil også berøre Hysværet og Søla landskapsvernområde. Det redegjøres ikke for konsekvensene av oppdrett for disse temaene.

Området/lokaliteten Hysvær (A18) ligger også inne i verdensarvområdet. I tillegg er det nært grunne områder med øyer, holmer og skjær. Tiltaket ligger delvis innenfor Hysværet og Søla landskapsvernområde. Det er registrert ålegrassamfunn ca 4,5 km mot nordvest for det foreslåtte tiltaket og større tareforekomster ca. 6 km mot vest. Yngleområdet for ærfugl, fiskemåke, teist, tjeld, gråmåke og rasteområde for hvitkinngås finnes 2 km fra området. Kulturlandskap i Hysvær ligger ca. 3,6 km mot nordvest.

FNF mener de ikke kan tas inn i planen fordi det er flere forhold som må avklares, blant annet konsekvenser for verdensarvstatusen. Planforslaget skaper uklarheter i både plansammenheng, og blant dagens brukerinteresser i verdensarvområdet. Derfor er det viktig at det ikke avsettes akvakulturformål i verdensarvområdet før alt er avklart.

Oppdrett i verdensarvområdet

FNF og våre tilsluttede organisasjoner er sterkt kritisk til oppdrett i verdensarvområdet og uenig i at det foreslås akvakulturanlegg der. FNF har tidligere vist til Swecos rapport (Rapport Vegaøyan Verdensarv – Visuell karakter 15.08.2016) som konkluderer med at *«lokalisering av oppdrettsanlegg gir et tidsbilde og en naturbruk som svekker den visuelle karakteren slik den følger av verdensarvverdiene»*. Videre heter i rapporten at *«Former for havbruk som tilpasser seg stedets naturlige forutsetninger, vil derfor kunne være forenelig ved verdensarvlandskapets visuelle karakter. Å tilpasse seg forholdene på stedet innebærer at man forelder en ressurs som naturlig finnes der. Samtidig vil måten denne bruken kommer til*

syne på være viktig. I tråd med verdensarvverdiene vil småskala virksomheter som setter et begrenset fysisk fotavtrykk være mer forenelig med verdensarvverdiene enn mer arealkrevende næring.»

Etter flere klager til Unesco, m.a. fra Naturvernforbundet, på at Vega kommune har anbefalt etablering av to nye oppdrettsanlegg i verdensarvområdet, tok Klima- og Miljødepartementet initiativ til et rådgivende oppdrag (Advisory Mission). Slike oppdrag blir utført av Unescos rådgivende komiteer IUCN (International Union for Conservation of Nature) og ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). Representantene fra de to komiteene var på møter og befaring i verdensarvområdet 20. - 22. februar 2017. Nylig kom rapporten med oppsummering av befaringen og anbefalinger til videre saksgang. Fra Rapport fra befaringen - oppsummering og anbefalinger

Unescos rådgivende komiteer anbefaler at nasjonale miljømyndigheter ikke bør vurdere de to lokalitetene for akvakultur før:

- den reviderte kommuneplanen for Vega er blitt vedtatt med begrensninger for akvakultur innen verdensarvområdet - og med en klar strategi for å sikre at akvakulturen ikke påvirker verdensarvverdiene
- tilstrekkelige konsekvensutredninger mht til kulturarv og miljø er blitt iverksatt, herunder en vurdering av mulighetene for at det kan oppstå kumulative påvirkninger (summen av flere ulike påvirkningsfaktorer)
- funnene i rapporten om effektene av havbruk på ærfugldriften er tilgjengelige og kan bli brukt som en del av konsekvensutredningen for ivaretagelse av verdensarvverdiene (august 2017). Rapporten fra denne arbeidsgruppen bør bli faglig evaluert og offentliggjort som en del av de samlede vurderingsprosessene.

Etter at rapporten var klar, har Riksantikvaren varslet at direktoratet treer inn i saken som kulturminnemyndighet og vil vurdere innsigelse til Kystplan Helgeland og forslaget om å tillate de to nye oppdrettsanleggene i verdensarvområdet. Dette skjer etter at Nordland fylkeskommune trakk sin innsigelse til Kystplan Helgeland som åpner for de to anleggene. Riksantikvaren viser til at i saker der fylkeskommunen velger å ikke reise innsigelse/trekker innsigelse og nasjonale kulturminneinteresser er truet, kan Riksantikvaren tre inn som kulturminnemyndighet. I denne saken anser Riksantikvaren at nasjonale kulturminneinteresser er truet og overtar derfor saken. Riksantikvaren vil vurdere eventuell innsigelse mot Kystplan Helgeland for delområdet Vegaøyen. Rapporten fra UNESCO og IUCN vil også bli trukket inn i vurderingen.

FNF støtter disse vurderinger og anbefalinger, og at de må legges til grunn i planforslaget. Forslaget om å opprettholde de to lokalitetene er i strid med det rådet som UNESCO har gitt.

Konklusjon

FNF er tilfreds med at oppdrett (A-Akvakulturformål) trekkes ut av flerbruksområder. Vi kan imidlertid ikke akseptere at det legges ut oppdrett i Verdensarvområdet med betydelige natur-, kultur- og friluftslivsinteresser og de konsekvenser som allerede er dokumentert. FNF krever også at alle våre innspill til høringen i 2016 blir besvart slik Plan og bygningsloven foreskrives.

For FNF Nordland

Erling Solvang
styreleder

Gisle Sæterhaug
daglig leder

Kopi (per e-post) til:

Nordland fylkeskommune

Fylkesmannen i Nordland v/ Miljøvernadv og Reindrift

Norsk Friluftsliv